بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު

ނަންބަރު : GU/2026/0649

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އޮނަރަބަލް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ އަށް،

ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ހެޔޮ ސިއްޙަތަކަށް އެދި ދަންނަވަމެވެ.

އާއިލާއާބެހޭ ގާނޫނަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހު

ސަރުކާރުގެ ސޯޝަލް ހައުސިންގެ ސްކީމްތަކަކީ އާއިލާތަކަށް އަމާޒުކޮށްގެން ދޭ އެއްކަލަކަން ވިޔަސް، ފްލެޓް ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވެނީ ހުށަހަޅާ މީހާގެ ނަމުގައި އެކަނި ކަމަށްވާތީ، ދެމަފިރިން ވަކިވާ ހާލަތްތަކުގައި އަނބިން މީހާއާއި މުޅި އާއިލާއަށް ބޮޑެތި ނިކަމެތިކަން ލިބެއެވެ. އާއިލާއާބެހޭ ގާނޫނުގައި ވަރިވުމުން މުދާ ބަހާނެ ގޮތް އޮތް ނަމަވެސް، މިފަދަ ސްކީމްތަކުން ލިބޭ މުދަލާމެދު އަމަލުކުރާނެ ސާފު އުސޫލެއް ނެތެވެ.

އާއިލާއާބެހޭ ގާނޫނަށް ހުށަހަޅާ މި އިސްލާހުގެ މަޤްސަދަކީ ދައުލަތުން ދޭ ފްލެޓާއި މުދަލަކީ ދެމަފިރިންގެ ހަމަހަމަ ހައްގެއް ހުރި ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުމާއި، އާއިލާގެ ބޭނުންތަކަށް ރައްކާތެރިކުރުމެވެ.

އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރައްވާން އެދެމެވެ.

16 ނޮވެމްބަރު 2026

ރައްޔިތުންގެ ވަކީލު

މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
މާލެ، މާލެ ސިޓީ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ބިލު

ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 (އާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު

ބިލުގެ ސްޕޮންސަރ

މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް / ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާ

ތާރީޚު : 16 ނޮވެމްބަރ 2026

ބިލު ހުށަހަޅާ ސަބަބު

ސަރުކާރުގެ ސޯޝަލް ހައުސިންގ ސްކީމްތަކުން ފުލެޓާއި ގޯތި ދިނުމުގައި، ކައިވެންޏެއް ކޮށްގެން އުޅުމާއި، ދަރިން ތިބި އަދަދު އެއީ ފުރުޞަތު އެދޭ މީހާގެ ޝަރުތު ހަމަވާތޯ ބެލުމަށް ޕޮއިންޓު ދިނުމުގައި ބަލާ ކަންކަމެވެ. މިފަދަ ގިނަ ސްކީމްތަކުގެ ޝަރުތުތަކަށް ބަލާއިރު، ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން ފުރުޞަތު އެދި ހުށަހެޅޭނީ އެކަކަށެވެ. އަދި އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާގެ ނަމުގައި އިތުރު ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް ނެތުމަކީ ވެސް ޝަރުތުތަކުގައި އޮންނަ ކަމެކެވެ. މިފަދަ ސްކީމްތަކުގެ ޝަރުތުތަކަށް ޖުމުލަގޮތެއްގައި ބަލާއިރު، އެ ސްކީމްތަކަކީ ފަރުމާކޮށްފައި އޮންނަނީ އެއް ވަކި މީހަކަށް [illegible] ބޭނުންކޮށްގެން [illegible]، ޢާއިލާއަކަށް ދޭ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުމަށެވެ. މިހެން އޮތްކަމުން، ފުރުޞަތު [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] މީހާގެ އެކަނި ނަމުގައި ކަމަށް ވުމުގެ ސަބަބުން، ދެމަފިރިން ވަކިވާއިރު، އެ ފުރުޞަތު ވަކި މީހެއްގެ އެއްޗަކަށްތޯ، އެކަމުގެ ސަބަބުން މުޅި ޢާއިލާއަށް ނިކަމެތިކަން ލިބިގެން ދާއެވެ. ވަރިކުރުމުގެ ކުރިން ދެމަފިރިން އެކުގައި ހޯދިފައިވާ މުދާ އަދުލުވެރިކަމާއި ބެހުމުގެ އުސޫލެއް ޢާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަމަވެސް، އެ މާއްދާ މިހާރު އޮތްގޮތުން، ދެމަފިރިންނަށް ދައުލަތުގެ އެކިއެކި ސްކީމްތަކުގެ ދަށުން ލިބޭ މުދަލާމެދު އަމަލުކުރާނެ ވަކި ސާފު ގޮތެއް ބާރުލައިދީފައެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި އިސްލާހުގެ ބޭނުމަކީ އެ މާއްދާއަށް ބަދަލު ގެނެސް، ދައުލަތުގެ ސްކީމްތަކުގެ ދަށުން ލިބޭ ފުލެޓާއި، އެހެނިހެން މުދަލާ، ދެމަފިރިންނަށް ހަމަހަމަ ހައްޤު ލިބޭ މުދަލުގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުމާއި، ދައުލަތުން އެ މުދާ ދިނުމުގެ މަގުސަދުތަކާ، އާއިލާއަށް ބޯހިޔާވަހިކަން ކަށަވަރުވާނޭ ގޮތަށް އެ މާއްދާ ބަދަލުކުރުމެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 (ޢާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު

ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 (ޢާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް އަންނަނިވި އިޞްލާޙުތައް ގެނައުން.

1. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި މާއްދާ އިތުރުކުރުން.

ދައުލަތުގެ ސްކީމްތަކުގެ ދަށުން އާއިލާތަކަށް ލިބޭ މުދަލާބެހޭ ޚާއްޞަ އުސޫލު	38-1.	(ހ)		ދައުލަތުގެ އެކިއެކި ސްކީމްތަކުގެ ދަށުން ދެމަފިރިންނަށް ލިބޭ މުދަލާމެދު އަމަލުކުރާނީ މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ.
			(1)	ދައުލަތުގެ ހައުސިންގ ސްކީމެއްގެ ދަށުން ލިބިފައިވާ ފްލެޓެއް ނުވަތަ ބިމަކީ، ކައިވެނިކޮށްގެން ތިބި މުއްދަތުގައި ލިބިފައިވާ ތަނެއް ކަމުގައިވާނަމަ، ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މީހެއްގެ ނަމުގައި އެ ތަނެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، އެއީ އެ އާއިލާއަށް ލިބިފައިވާ ތަނެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އެ ކައިވެންޏަށް ލިބިފައިވާ ދަރިންގެ އިތުރުން، ކައިވެނީގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން އެކަކުގެ ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ފަރާތް ނޫން އަނެއް ފަރާތަށްވެސް ތަނުގެ މައްޗަށް ހަމަހަމަ ހައްޤު ލިބިގެންވާނެއެވެ.
			(2)	މި އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުން ގޮތަކަށް އެފަދަ ތަނަކާއިމެދު އަމަލުކުރެވޭނީ، ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން ދެމަފިރިންގެ މެދުގައި، އެއްވަރަކަށް ލިބިފައިވާ ހައްގު ދޫކޮށްލުމަށް ހަމަޖެހިއްޖާ އެއްބަސްވުމުން، ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.
			(3)	މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ، ދެމަފިރިންނަށްވީ ދައުލަތުގެ ސްކީމްތަކުގެ ދަށުން ލިބި، ވަކި މީހެއްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ފްލެޓާއި، ބިމާއި، ގޯއްޗާއި އެހެންވެސް މުދަލާމެދު، ސަރުކާރުން

				ވަކިގޮތެއް ނިންމާފައި ނުވާނަމަ، އެފަދަ މުދަލަކީ ދެމަފިރިންގެ ހަމަހަމަ ބައެއް އެކުލެވިގެންވާ މުދާ ކަމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ.	
			(4)	ދައުލަތުގެ ސްކީމުގެ ދަށުން ލިބޭ ފުލެޓު، ގޯތި ނުވަތަ ބިން، ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން އެ ތަނެއް ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ނަމުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް، ނުވަތަ އަނެކަކުގެ ނަމަށް ބަދަލުކުރުމަށް ނިންމާއިރު، ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ތަނަވަސްކަން ނެތި މީހާއަށް އިސްކަންދޭންވާނެއެވެ. ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން އެކަކީ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ތަނަވަސްކަން އެހެންގޮތަކަށް ލިބިފައިވާ މީހަކަށްވެފައި، އަނެއް މީހާއީ އެފަދަ ތަނަވަސްކަމެއް ނެތި، އަމިއްލަ ނަމުގައި ބިމެއް، ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ފުލެޓެއްވެސް ނެތް މީހެއް ކަމުގައިވާނަމަ އެމީހެއްގެ ނަމުގައި އެތަނެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށްދޭންވާނެއެވެ.	
			(5)	ދެމަފިރިންގެ ދެމެދުގައި ލިޔުމުން އެއްބަސްވުމެއް ނެތްނަމަ، ވަރިވުމުގެ މަރުޙަލާގައި، އަދި އޭގެ ފަހުންވެސް، އަންނަނިވި ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް، ކައިވެނީގައި ތިބި ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.	
				i.	މި އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަދަ ތަނެއް ދެމަފިރިންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް؛
				ii.	އެފަދަތަނެއްގައި ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން އެކަކަށް ލިބިފައިވާ ބައެއް، ބަދަލާއެކު ނުވަތަ ބަދަލެއް ނެތި، އަނެކަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް؛
				iii.	ތަނާއި ގުޅިފައިވާ ކުލި، ލޯނުގެ ފައިސާ، އަދި މިނޫންވެސް ޒިންމާއެއް ދެފަރާތަށް ބެހުމަށް.

2. މި ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ގާނޫނު ފާސްކޮށް، ތަސްދީޤުކުރެއްވުމުން، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.